

Roll No.....

Signature of Invigilator

Paper Code

BSV-C8-401

पतंजलि विश्वविद्यालय
University of Patanjali
Examination May-June-2024
बी.ए. व्याकरणम्, चतुर्थसत्रम्
संस्कृतव्याकरणम्

होरात्रयम्

पूर्णाङ्कः 70

नोटः यह प्रश्नपत्र सत्तर (70) अंकों का है जो दो (02) खंडों क, तथा ख में विभाजित है। प्रत्येक खण्ड में दिए गए विस्तृत निर्देशों के अनुसार ही प्रश्नों को हल करना है।

(खण्ड -क)

(दीर्घ-उत्तरीय प्रश्न)

नोटः खण्ड 'क' में विकल्पसहित (05) दीर्घ उत्तरीय प्रश्न दिए हैं, प्रत्येक प्रश्न के लिए पंद्रह अंक निर्धारित हैं। किन्हीं तीन प्रश्नों के उत्तर दीजिए।

1. पृष्ठेषु पञ्चसु सूत्रेषु त्रयाणां काशिकारीत्या व्याख्या करणीया। (3 x5 =15)

(1) ड्याप्रातिपदिकात्

(2) बहुव्रीहेरुधसोडीष्

(3) तेन रक्तं रागात्

(4) तस्मिन्नणि च युष्माकास्माकौ

(5) छत्रादिभ्यो णः

2. पृष्ठेषु सप्तसु सूत्रेषु पञ्चानां पदकृत्यानि लेखनीयानि। (3 x5 =15)

(1) पत्युर्नोयज्ञसंयोगे

(2) स्त्रियाम्

(3) नक्षत्रेण युक्तः कालः।

(4) देयमृणे

(5) अधिकृत्य कृते ग्रन्थे

(6) विध्यत्यधनुषा

(7) स्थण्डिलाच्छायितरि व्रते

3. पृष्ठेषु सप्तसु वार्तिकेषु पञ्चानां प्रसङ्गपुरःसरा व्याख्या कार्या। (3 x5 =15)
- (1) वयस्यचर इति वाच्यम्। (2) सूर्याद् देवतायां चाब् वक्तव्यः।
- (3) त्यदादीनां वा फिञ् वक्तव्यः। (4) गुणादिभ्यो ग्रामञ् वक्तव्यः।
- (5) आदेशचेति वक्तव्यम्। (6) आहौ प्रभूतादिभ्यः।
- (7) गजसहाभ्यां चेति वक्तव्यम्।
4. प्रदत्तासु तिसृषु कारिकासु द्वयोर्व्याख्या लेखनीया। (5 x2 =10)
- (1) सत्त्वेनिविशतेऽपैति पृथग् जातिषु दृश्यते।
आधेयश्चाक्रियाजश्च सोऽसत्त्वप्रकृतिर्गुणः॥
- (2) आकृतिग्रहणा जातिर्लिङ्गानां च न सर्वभाक्।
सकृदाख्यातनिर्ग्राह्या गोत्रं च चरणैः सह॥
- (3) आकर्षात् पर्पादेर्भस्मादिभ्यः कुसीदसूत्राच्च।
आवसथात् किशरादेः षितः षडेते ठगधिकारे॥
5. प्रदत्तेषु पञ्चसु शब्देषु/शङ्कासु त्रयाणां सिद्धिः समाधानम्। (5 x3 =15)
- (1) 'डाबुभाभ्यामन्य.' इत्यत्रान्यतरस्यां ग्रहणं किमर्थम्।
- (2) कारीषगन्ध्या।
- (3) बाहुकः।
- (4) 'तद्धिताः' इत्यत्र बहुवचनग्रहणं किमर्थम्।
- (5) 'वामदेवाद् ड्यड्ड्यौ' इत्यत्र किमर्थं ययतौ डितौ क्रियेते।

-----X-----

Roll No.....

Signature of Invigilator

Paper Code

BSV-C9-402

पतंजलि विश्वविद्यालय
University of Patanjali
Examination May-June-2024
बी.ए. व्याकरणम्, चतुर्थसत्रम्
संस्कृतव्याकरणम्-9

होरात्रयम्

पूर्णाङ्काः 70

नोटः यह प्रश्नपत्र सत्र (70) अंकों का है दिए गए विस्तृत निर्देशों के अनुसार ही प्रश्नों को हल करना है।

1. पृष्ठेषु पञ्चसु सूत्रेषु त्रयाणां काशिकारीत्या व्याख्या करणीया। (3 x 5 = 15)
 - (1) तदस्यास्त्यस्मिन्निति मतुप्। (2) शताच्च ठन्यतावशते।
 - (3) ऊषसुषिमुष्कमधो रः। (4) तद्धरति वहत्यावहति भाराद् वंशादिभ्यः
 - (5) अव्ययसर्वनाम्नामकच् प्राक् टेः।
2. पृष्ठेषु सप्तसु सूत्रेषु पञ्चानां पदकृत्यं प्रदर्शनीयम्। (3 x 5 = 15)
 - (1) अव्यक्तानुकरणाद् द्वयजवरार्धादनितौ डाच्।
 - (2) किंसर्वनामबहुभ्योऽद्वयादिभ्यः। (3) तदर्थं विकृतेः प्रकृतौ।
 - (4) संख्यायाः क्रियाभ्यावृत्तिगणने कृत्वसुच्। (5) दन्त उन्नत उरच्।
 - (6) स एषां ग्रामणीः। (7) धान्यानां भवने क्षेत्रे खज्।
3. पृष्ठेषु सप्तसु पञ्चानां वार्तिकानां व्याख्या कार्या। (3 x 5 = 15)
 - (1) राजाचार्याभ्यां तु नित्यम्। (2) केवलायाश्चेति वक्तव्यम्।
 - (3) विपरीताच्च। (4) चुलादेशो वक्तव्यः।
 - (5) नगपांसुपाण्डुभ्यश्चेति वक्तव्यम्। (6) उवर्णाल्ल इलस्य च।
 - (7) तसिप्रकरण आद्यादिभ्य उपसंख्यानम्।

4. प्रदत्तेषु त्रिषु द्वयोर्व्याख्या लेखनीया। (5 x2 =10)

(1) संख्यापरिमाणयोः को विशेषः? व्याख्या कार्या।

(2) “मद्राज्ञी” इत्यत्र टच्प्रत्ययः (राजाहः सखिभ्यष्टच्) कस्मान्न भवति।
व्याख्या कार्या।

(3) “तदस्य ब्रह्मचर्यम्” इति सूत्रं द्विधा व्याख्यातम्, तयोः को विशेषः (भेदः)।

5. प्रदत्तेषु पञ्चसु तिस्रः सिद्धयः साधनीया। (5 x3 =15)

(1) कियान् ।

(2) उपराजम्।

(3) विधुरः।

(4) द्वयङ्गुलम्।

(5) करिष्ठः।

-----X-----

Roll No.....
Signature of Invigilator

पतंजलि विश्वविद्यालय
University of Patanjali
Examination May-June-2024
बी.ए. व्याकरणम्, चतुर्थसत्रम्
संस्कृतव्याकरणम्-10

Paper Code
BSV-C10-403

होरात्रयम्

पूर्णाङ्काः 70

- नोटः यह प्रश्नपत्र सत्र (70) अंकों का है दिए गए विस्तृत निर्देशों के अनुसार ही प्रश्नों को हल करना है।
1. पृष्ठेषु त्रयाणां सुत्राणां काशिकारीत्या व्याख्या विधेया। (3 x5 =15)
(1) अजादेद्वितीयस्या। (2) ह्रवः सम्प्रसारणम्।
(3) अनुदात्तस्य चर्दुपधस्यान्यतरस्याम्। (4) सम्प्रसारणाच्च।
(5) ह्रस्वनुड्भ्यां मतुप्।
 2. पृष्ठेषु पञ्चानां सुत्राणां पदकृत्यं लिखत। (5x3 =15)
(1) लिटि धातोरनभ्यासस्य। (2) आदेच उपदेशेऽशिति।
(3) ष्यङः सम्प्रसारणं पुत्रपत्योस्तत्पुरुषे। (4) वान्तो यि प्रत्यये।
(5) अनुदात्तस्य च यत्रोदात्तलोपः। (6) शतुरनुमो नद्यजादी।
(7) तास्यनुदात्तेन्डिददुपदेशाल्लसार्वधातुकमनुदात्तमहृन्विडोः।
 3. पञ्चानां वार्तिकानां व्याख्या कुर्वन्तु। (5 x3 =15)
(1) वकारस्याप्ययं प्रतिषेधो वक्तव्यः।
(2) चरिचलियतिवदीनां द्वित्वमच्याक्चाभ्यासस्य।
(3) निमिमीलियां खलचोः प्रतिषेधोवक्तव्यः।
(4) सम्प्रसारणडीट्सु प्रतिषेधो वक्तव्यः।
(5) विभक्तिस्वरान्नञ्स्वरो बलीयानिति वक्तव्यम्। (6) लृति लृ वा वचनम्।
(7) सर्वस्वरोऽनच्कस्य।
 4. त्रयाणां शङ्कानां समाधानं कुर्युः। (3x5 =15)
(1) रज्जुसृड्भ्याम् इत्यत्र अम्भावो न भवति। व्याख्यायत।
(2) संयोगन्तस्य लोपे हि पूरयित्वा व्याख्यायत।
(3) 'यो ह्यनादिष्टादचः पूर्वः तस्य विधिं प्रति स्थानिवत्' उदाहरणेन स्पष्टीकुर्वन्तु।
(4) 'स्वरविधौ व्यञ्जनम् अविद्यमानवत्' स्पष्टं कुरुत।
 5. त्रिषु द्वयोः शब्दयोः सिद्धिं साधयत। (2 x5 =10)
(1) अरिरिषति। (2) अपीपचत्। (3) संवीतः।

-----X-----

Roll No.
Signature of Invigilator

Paper Code
BSV-SEC2-404

University of Patanjali

Examination May-June-2024

B.A. Vyakaran, Semester: 4th

English

Communicative English-3

Time: 3 Hours

Max. Marks: 70

Note: This paper is of seventy (70) marks divided into three (03) sections A, B, C and D. Attempt the questions contained in these sections according to the detailed instructions given therein.

Section - A

(Long Answer Type Questions)

Note: Section 'A' contains five (05) long-answer-type questions of fifteen (15) marks each. Attempt any **three** questions. **(3×15=45)**

1. Write an article emphasizing the importance of adventure sports among the youth.
2. What are the four levels of reading comprehension? Explain with suitable examples.
3. A group of five students have been given the topic "Qualities of an effective team leader". Write a group discussion on this topic.
4. What is the objective of an interview? Explain the different types of interviews.
5. Write a passage on the following topic "Is social media making us less social?"

Section - B

(Short Answer Type Questions)

Note: Section 'B' contains Seven (07) short-answer-type questions of five (05) marks each. Attempt any **five** (05) questions. **(5×5=25)**

6. What is the role of extempore speech in enhancing public speaking?
7. What is the difference between a CV and a resume?
8. What is a survey report? What is its objective?
9. Prepare your resume for the post of Assistant Manager in a multinational company.
10. Translate the following passage to Hindi:-

The last three generations have witnessed a vast increase in the size and number of large cities. Life is more exciting and more money can be earned in the cities than in villages and small towns. Hence the migration from country to city. In these migrating populations have marched the ambitious, the talented, the adventurous. For more than a century there has been a tendency for the most gifted members of small rural communities to leave home and seek future in the towns.

11. Correct the following sentences –

- (i) She play piano very well.
- (ii) It was the most sweetest honey I had ever tasted.
- (iii) One of the soldiers have tried to shoot the prime minister.

12. Choose the correct verb tense to complete the following sentences –

- (i) I _____ (am, will be) going to the concert tonight.
- (ii) She _____ (watches, is watching) TV right now.
- (iii) They _____ (have been, had been) to that restaurant before.
- (iv) He _____ (has, had) already finished his homework.
- (v) We _____ (were, are) planning to go on vacation next month.

-----X-----

Roll No.
Signature of Invigilator

Paper Code
BSV-SEC2-404

University of Patanjali

Examination May–June-2024

B.A. Vyakaran, Semester: 4nd
Communicative English-3

Time: 3 Hours

Max. Marks: 70

Note: This paper is of seventy (70) marks divided into two (02) sections A, and B. Attempt the questions of each sections according to the detailed instructions given therein.

Section - A **(Long Answer Type Questions)**

Note: Section 'A' contains five (05) long-answer-type questions of fifteen (15) marks each. Attempt any **three** questions. **(3×15=45)**

1. What is a 'Survey Report' and mention the steps followed for creating it.
2. Write a Job Application letter to the HOD of Sanskrit Department of UOP asking for the position of Assistant Professor.
3. 'Grow more trees to reduce pollution' write an article in 150-200 words on the topic given above.
4. What are different forms of Tenses. Describe them with specific examples.
5. What is the procedure followed to write a cover letter?

Section - B **(Short Answer Type Questions)**

Note: Section 'B' contains Seven (07) short-answer-type questions of five (05) marks each. Attempt any **five** (05) questions. **(5×5=25)**

6. Briefly mention the steps followed to write a Resume.
7. What is curriculum vitae?
8. What do you mean by Bio-Data?
9. Briefly describe the rules followed while transforming a sentence from Active to passive.
10. What are the common grammatical errors that should be taken care of while writing.
11. Differentiate between present continuous and past continuous tense. Mention examples.
12. Write a short note on your hobbies.

-----X-----

Roll No.....
Signature of Invigilator

Paper Code
BSV-GE4-407

पतंजलि विश्वविद्यालय
University of Patanjali
Examination May-June-2024
बी.ए. व्याकरणम्, चतुर्थसत्रम्
वैदिकसाहित्यम्-2

Time: 3 Hours

Max. Marks: 70

नोट : यह प्रश्नपत्र सत्र (70) अंकों का है जो दो (02) खंडों क, तथा ख में विभाजित है। प्रत्येक खण्ड में दिए गए विस्तृत निर्देशों के अनुसार ही प्रश्नों को हल करना है।

खण्ड-क

(दीर्घ-उत्तरीय प्रश्न)

नोट : खण्ड 'क' में पांच (05) दीर्घ उत्तरीय प्रश्न दिए हैं, प्रत्येक प्रश्न के लिए पंद्रह अंक निर्धारित हैं।
किन्हीं तीन प्रश्नों के उत्तर दीजिए। (3×15=45)

1. यजुर्वेद के छत्तीसवे अध्याय के किन्हीं दो मन्त्रों को लिखकर ऋषि देवता एवं छन्द बोधपूर्वक व्याख्या करें।
2. निम्नलिखित सूत्रों को पूर्ण लिखकर अर्थ स्पष्ट करें- (क) “श्येनवत्” (ख) “अनारम्भेऽपि।”
3. देवपितृकार्याभ्याम् श्लोक की पूर्तिकर अर्थ स्पष्ट करें।
4. निम्न श्लोकों को पूर्णकर अर्थ लिखें- (क) एवं गृहाश्रमे। (ख) स्वाध्याये।
5. तैत्तिरीयोपनिषद् की शिक्षावल्ली से किसी एक श्लोक को लिखकर अपनी शैली से अर्थ लिखें।

खण्ड-ख

(लघु-उत्तरीय प्रश्न)

नोट : खण्ड 'ख' में सात (07) लघु उत्तरीय प्रश्न दिए गये हैं, प्रत्येक प्रश्न के लिए पांच अंक निर्धारित हैं।
किन्हीं पांच प्रश्नों के उत्तर दीजिए। (5×5=25)

6. निम्न मन्त्र से आगे पांच मन्त्रों को लिखें- (क) “इन्द्रोविश्वस्य”?
7. निम्न मन्त्र से आगे पांच मन्त्रों को लिखें- (क) “यो वः शिवतमो”।
8. सांख्यदर्शन के चतुर्थाध्याय का अपने शब्दों में सार लिखें।
9. अधोलिखित सूत्र से अग्रिम पांच सूत्रों को लिखकर भाव स्पष्ट करें- (क) आवृत्तिरसकृदुपदेशात्।।
10. मनुस्मृति के पठित श्लोकों का सार लिखें।
11. निम्न श्लोक से आगे के पांच श्लोक लिखें- (क) यद्भक्ष्यं स्यात्।
12. तैत्तिरीयोपनिषद् की शिक्षावल्ली का सार लिखें।

-----x-----